

Schroeter Joseph (1837-1894)

Wybitny śląski mikolog

Urodził się 14 marca 1837 roku w Paczkowie (Patschkau), w rodzinie aptekarza. Już w młodości przejawiał zainteresowanie botaniką i dość gruntownie poznał florę okolic swojego rodzinnego miasta. Po ukończeniu gimnazjum rozpoczął studia na Wydziale Medycznym Uniwersytetu Wrocławskiego, jednakże po pierwszym semestrze przeniósł się na Akademię Fryderyka Wilhelma w Berlinie. Stopień doktora medycyny uzyskał w roku 1859 na podstawie dysertacji „De paralyssi cerebri progressiva”.

Po ukończeniu studiów trafił do armii, służąc najpierw w 8 Reńskim Regimentie Piechoty w Saarlouis, później w Reńskiej Brygadzie Artylerii w Jülich. Następnie trafił jako lekarz wojskowy do 2 Reńskiego Regimentu Piechoty w Aachen, skąd, jako lekarz sztabowy 3 Regimentu Grenadierów królowej Elżbiety we Wrocławiu, wrócił na Śląsk. W wolnych chwilach chętnie zajmował się botaniką, wobec czego szybko nawiązał kontakty z środowiskiem tutejszych przyrodników, a gdy w roku 1866 powstał kierowany przez

Ferdinanda Cohna Instytut Fizjologii Roślin, został jego pierwszym pracownikiem naukowym i związał się z nim na resztę życia. Ponieważ Cohn prowadził głównie badania bakteriologiczne, Schroeter też skierował swe zainteresowania w tym kierunku, obok tego jednak zajmował się również glonami, a później grzybami, którym poświęcił się w końcu całkowicie.

Opublikował już na łamach wydawanych przez Cohna „Beiträge zur Biologie der Pflanzen” i w rocznikach Śląskiego Towarzystwa Kultury Ojczyźnej sporo interesujących prac, gdy jego pracę naukową przerwała wojna francusko-pruska, na którą wyruszył wraz ze swym regimentem. Odnznaczony Żelaznym Krzyżem II Kl. za udział w bitwach pod St. Privat i Sedanem, po zawarciu pokoju trafił do stacjonującego w Rastadt I Górnos Śląskiego Regimentu Piechoty. Tam podjął na nowo swoje badania, które obejmowały już wówczas również grzyby z obszarów pozaeuropejskich, a ich wyniki, poza wspomnianymi wyżej periodykami, publikował też w czasopiśmie „Hedwigia”. Dzięki szeregowi opracowanych przez siebie monografii zyskał już wówczas międzynarodowe uznanie, w związku z czym okazy do oznaczenia i opracowania przysyłano mu z różnych stron świata.

Odnznaczony w roku 1874 Krzyżem Rycerskim I Kl. Badeńskiego Orderu Lwa, wrócił do Wrocławia jako starszy lekarz sztabowy Regimentu Artylerii Polowej von Peukera. Nawiązał tu na nowo dawne znajomości i rozpoczął prace zmierzające do pełnego opracowania flory śląskich grzybów. W roku 1886 habilitował się na Wydziale Medycznym Uniwersytetu Wrocławskiego w dziedzinie mikologii i bakteriologii, a w roku 1889 ukazała się pierwsza część jego pracy poświęconej grzybom Śląska. Wykłady w charakterze docenta podjął na Uniwersytecie Wrocławskim już roku 1890, jednak dopiero po przejściu na emeryturę w roku 1892 mógł poświęcić więcej czasu na działalność pedagogiczną. Przechodząc w stan spoczynku został uhonorowany Orderem Czerwonego Orła III Kl.

W ostatnich latach życia wiele podróżował po całej Europie, od południowych Włoch po najbardziej na północ wysunięte krańce Norwegii. W roku 1894 rozpoczął pracę nad

wydawnictwem zielnikowym „Die Pilze Schlesiens”, które miało zawierać materiały związane z jego opracowaniem flory śląskich grzybów. Latem wyruszył w podróż po Azji Mniejszej, Cyprze i Sycylii, podczas której zachorował na malarię. Po powrocie zaczęły go nękać trwające przez całą jesień ataki febry, a 12 grudnia tegoż roku zmarł, nie ukończywszy rozpoczętego opracowania śląskich grzybów oraz opracowania grzybów do dzieła Englera i Prantla „Die natürlichen Pflanzenfamilien”, dla którego ukończył pracę jedynie nad 15 rodzinami.

Ważniejsze prace:

- 1869 – Über die Gonidienbildung bei Fadenpilzen. *Jber. Schl. Ges. vaterl. Kultur* 46.
1870 – Übersicht der in Schlesien gefundenen Pilze. *Ibid.* 47 [mit W. G. Schneider].
1871 – Über die Brand- und Rostpilze Schlesiens. *Ibid.* 48.
1871 – Die Pflanzenparasiten aus der Gattung *Synchytrium*. *Beiträge zur Biologie der Pflanzen I, 1*.
1873 – Zusammenstellung der im Breslauer botanischen Garten beobachteten Pilze. *Jber. Schl. Ges. vaterl. Kultur* 50.
1873 – Bemerkungen über eine neue Malvenkrankheit. *Hedwigia* 12.
1874 – *Melampsorella*, eine neue Uredineen-Gattung. *Ibid.* 13.
1874 – Über die badischen Trüffel. *Jber. Schl. Ges. vaterl. Kultur* 51.
1875 – Über einige amerikanische Uredineen. *Hedwigia* 14.
1875 – Entwicklungsgeschichte einiger Rostpilze. *Beiträge zur Biologie der Pflanzen I, 3*.
1876 – Über die Entwicklung und die systematische Stellung von *Tulostoma* Pers. *Ibid.* II, 1.
1876 – Über neue beobachtete Arten resp. Standorte von Pilzen. *Jber. Schl. Ges. vaterl. Kultur* 53.
1877 – *Peronospora obducens* n. sp. *Hedwigia* 16.
1877 – Bemerkungen und Beobachtungen über einige Ustilagineen. *Beiträge zur Biologie der Pflanzen II, 3*.
1878 – Entwicklungsgeschichte einiger Rostpilze. *Ibid.* III, 1.
1879 – *Protomyces graminicola*. *Hedwigia* 18.
1879 – Über Pilze, meist aus der Gegend von Freiburg im Breisgau. *Jber. Schl. Ges. vaterl. Kultur* 56.
1881 – Über die geographische Verbreitung der Pilze. *Ibid.* 58.
1881 – Ein Beitrag zur Kenntniss der nordischen Pilze. *Ibid.*
1882 – Über Pilzvergiftungen in Schlesien. *Ibid.* 59.
1882 – Deutsche Trüffelarten. *Ibid.*
1882 – Über Untersuchungen der Pilzgattung *Phycoderma*. *Botanische Centralblatt*.
1883 – Über Entwicklungsgeschichte der Ustilagineen. *Jber. Schl. Ges. vaterl. Kultur* 60.
1884 – Über einige von Fritze auf Madeira und Teneriffa gesammelte Pilze. *Ibid.* 61.
1884 – Neue Beiträge zur Algenkunde Schlesiens. *Ibid.*
1884 – Bemerkungen über Keller- und Grubenpilze I. *Ibid.*
1885 – Bemerkungen über Keller- und Grubenpilze II. *Ibid.* 62.
1886 – Essbare Pilze und Pilzculturen in Japan. *Ibid.* 63.
1886 – Über die mykologischen Ergebnisse einer Reise nach Norwegen. *Botanische Centralblatt*.
1887 – Über einen Brandpilz (*Sorosporium vivianum*). *Jber. Schl. Ges. vaterl. Kultur* 64.
1888 – Beiträge zur Kenntniss der nordischen Pilze. *Ibid.* 65.

- 1889 – Über Cultivirung exotischer Pilze. *Ibid.* 66.
1889 – Die Pilze. Bd. 1. W: Cohn's Cryptogamen Flora von Schlesien. Breslau.
1890 – Pilze Serbiens. *Hedwigia* 29.
1892 – Über die trüffelartigen Pilze Schlesiens. *Jber. Schl. Ges. vaterl. Kultur* 69.
1892 – Untersuchungen über *Pachyma* und *Mylitta*. *Abhandlungen des Naturwissenschaftlichen Vereins in Hamburg XI*, 2 [mit F. Cohn].
1893 – Über südamerikanische Pilze. *Jber. Schl. Ges. vaterl. Kultur* 70.
1893 – Über einen in der Nähe von Grünberg gewachsenen *Polyporus fumosus*. *Ibid.*
1894 – Zur Entwicklung der Uredineen. *Ibid.* 71.

Źródła:

- Cohn F. 1895. Chronik Unvers. Breslau IX. S. 105-110.
Kionka H. *Jber. Schl. Ges. vaterl. Kultur* 72. Nekrologe. S. 9-16 (bibliografia).
Pater M. 1997. Historia Uniwersytetu Wrocławskiego do roku 1918. Wrocław. S. 202.
Wunschmann E. 1908. *Allg. Deutsche Biogr.* 54. S. 218-219.

Portret ze zbiorów Archiwum Uniwersytetu Wrocławskiego.